

Verslag debat 'de Gooise knoop'

De vorige twee debatten over architectuur en stedenbouw in Hilversum eindigden met de conclusie dat meer regie vanuit het Hilversumse bestuur nodig is om te komen tot meer samenhang in het beleid en de gebouwde omgeving. Dat is makkelijk gezegd, maar waar gaat het dan om? Wat is regie? Welke samenhang? Wat ontbreekt er dan precies? Welke regie, welke mensen, welke acties zijn nodig en in welk stadium? Of is méér regie helemaal niet goed? Moet de gemeente juist ophouden met het stellen van allerlei beperkende randvoorwaarden die daadwerkelijke ontwikkelingen in de weg staan? Hoe wordt Hilversum het bruisende brandpunt van een nieuwe culturele en creatieve (multimedia)sector, een levende stad in het groen?

Vooraf

Aan de hand van scherpe stellingen en concrete voorbeelden gaat discussieleider Jord den Hollander de Gooise Knoop te lijf - op zoek naar een toekomst langs nota's, visies, plannen en projecten.

Op uitnodiging zijn namens de gemeente Hilversum aanwezig de wethouders Erik Boog (Cultuur), Jan Rensen (Economische Zaken) alsmede mevrouw Marlies van Diest, voorzitter van de Welstandscommissie. Ongeveer 50 belangstellenden wonen het debat bij.

Gespreksleider Jord den Hollander houdt een korte inleiding waarin hij de bedoeling van de avond weergeeft: een gedachtewisseling over de samenhang en de regie op het gebied van architectuur en cultuur in Hilversum.

Inleiding

Vervolgens benoemt Indira van 't Klooster van Architectuur Lokaal de definitie van het begrip regie en constateert dat er in Hilversum een veelheid aan visies, goede wil en dilemma's is. Maar dat de rode draad ontbreekt die alle factoren tot een coherent geheel kan brengen.

In 1999 werd een Toekomstvisie geformuleerd, volgens welke Hilversum in 2015 een compacte, vitale stad moet zijn met o.a. verrassende monumentale gebouwen, een moderne architectuur en een goede stedenbouwkundige structuur. Er werd in deze toekomstvisie niet ingegaan op de vraag hoe dit eindbeeld bereikt kan worden.

In mei 2007 werd de Economische Visie vastgesteld, waarin media, zorg en toerisme worden genoemd als speerpunten voor de komende tijd. Onlangs werd ook door de Monumentennota vastgesteld.

De samenhang tussen beide documenten ontbreekt echter. Zo is er in de economische visie nauwelijks aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. En wordt er geen verband gelegd tussen de Monumentennota en de toeristische potenties daarvan in Economische zin. Momenteel werkt de gemeente aan een cultuurvisie en ook een maatschappelijk-stedenbouwkundige visie schijnt in voorbereiding te zijn.

Incidenteel is er sprake van succesvolle initiatieven, maar een overkoepelende visie die alles in een verband zet, wordt node gemist.

Zo ontbreekt een goede relatie tussen het Mediapark, de naastgelegen wijk Noord en de binnenstad.

De gemeente heeft echter laten weten dat zij liever geen al te zeer benadrukte integrale benadering met dit bedrijvenpark wenst, uit vrees dat de daarvoor noodzakelijke ontwikkelingen te omvangrijk zullen zijn.

Aanhakend bij een speerpunt 'zorg' uit de Economische Visie noemt mevrouw van 't Klooster Zonnestraal als locatie die zich uitstekend leent voor Zorg. De zorginstellingen en mensen die daar willen verblijven beschikken over de financiële middelen die een fraaie eigentijdse vormgeving mogelijk maakt. Investeren in architectonische kwaliteit lijkt juist in het vergrijzende Hilversum dus zeker haalbaar, ook financieel, maar dat is niet de visie van het gemeentebestuur. De lastige bereikbaarheid van de stad maakt het moeilijk om op locaties, waar op zichzelf nog wel ruimte is, bijzondere gebouwen te laten verrijzen. Een voorbeeld is het Havenkwartier. Hier

leggen de getalsfeiten uit het IBP deze mogelijkheid aan banden. Het IBP is dus een soort dwangbuis die ontwikkelingen tegenhoudt.

Een rondje langs de diverse partijen brengt vooral in beeld dat ook de betrokkene zelf heel goed weten wat er mis is: De politiek stelt zich behoudend op, durft geen stelling te nemen en luistert veel te veel naar de bewoners. Binnen de raad wordt zeer verschillend gedacht over mogelijke oplossingen. Een opvatting is: Hilversum moet de hei op of de lucht in. Over de context waarbinnen e.e.a. moet worden gezien bestaat al evenmin eenduidigheid. Door die verschillende invalshoeken lijkt de vraag legitiem of de relatie tussen volksvertegenwoordiging en bestuur het nemen van beslissingen niet bemoeilijkt en of het niet beter zou zijn de beslissing geheel bij de bestuurders te leggen, na het horen van deskundigen.

Mevrouw van 't Klooster ziet, halverwege de route van de toekomstvisie, nog goede kansen en mogelijkheden tot bijsturing van de onderlinge samenhang tussen de diverse beleidsvoornemens, mits politici de verschillende nota's beter op elkaar afstemmen, de hiaten dichtten in de deelnota's die nog in de maak zijn en een heldere visie formuleren die voor de burger duidelijk maakt hoe bepaalde keuzes passen in een groter verband.

Discussie

Wethouder Rensen is het in een eerste reactie eens met de stelling dat, als de keuze voor een bepaald ontwerp tot overeenstemming moet leiden, het gevaar van 'grijze muizen' niet denkbeeldig is.

In Hilversum zijn echter voorbeelden genoeg die bewijzen dat die lijn hier niet gevolgd wordt (Beeld en Geluid, Commissariaat voor de Media).

In de binnenstad, waar veel meer gestuurd is op consensus, zijn gebouwen ontstaan waarvan de meeste mensen vinden dat die niet mooi zijn. De constatering zou kunnen zijn dat teveel regie frustrerend werkt voor opdrachtgevers en de architecten.

Wethouder Boog denkt dat een aantal gaten in de toekomstvisie 2015 gedicht kunnen worden. Hij ziet grote kansen door het koppelen van diverse beleidsterreinen die eerder reeds zijn genoemd.

Het is beslist niet zo, dat de gemeente puur sectoraal denkt, Zij poogt waar mogelijk een integrale insteek te kiezen. Samen met organisaties, instellingen, burgers en bedrijven wil de gemeente tot een actualisatie komen van de toekomstvisie en tot een betere samenhang van de daarin genoemde beleidsterreinen.

Mevrouw van Diest stelt dat er zoveel criteria aan de gebouwen worden gesteld dat het moeilijk is om ambitieuze ontwerpen te realiseren.

Het aanpassen van een oorspronkelijk plan is hachelijk en kan tot frustratie leiden. Als voorbeeld noemt zij de invulling van het marktterrein. Hoewel de tekeningen van het Langgewenst nog niet aan de Welstandscie zijn voorgelegd bestaat daarover reeds zoveel discussie dat het maar de vraag is of het uiteindelijke plan nog voldoende ambitie zal hebben.

De heer Haselager stelt hierop de vraag wat mevrouw van Diest t.a.v. het Langgewenst precies bedoelt met 'ambitie'. Er is sprake van een slepend traject waarin de politiek straks een uitspraak zal doen, maar als de ambitie niet duidelijk wordt, zal dit altijd tot onvrede en verwijten leiden.

De heer Van Velsen (architect) merkt op dat er vaak en veel over het Langgewenst is gesproken, maar tot dusver zonder resultaat. Is er in dit geval dan geen sprake van zowel een gebrek aan regie als aan ambitie? zo vraagt hij zich af.

In Hilversum is bijvoorbeeld een fraaie ontwerp als Zonnestraal tot stand gekomen ondanks de gemeente, maar doordat architecten hun eigen verantwoordelijkheid hebben genomen, los van de vraag of er wel of geen regie was. Regie houdt in dat er soms ruimte geboden moet worden, maar evenzeer dat er soms beperkingen gelden.

Het Centrum voor Beeld en Geluid zou eigenlijk op het stationsplein moeten staan, om zodoende de media permanent onderdeel te maken van een levendige binnenstad.

Wethouder Rensen brengt hier tegenin dat op het MediaPark plaats is voor eigenzinnige ontwerpen, waardoor het park ook aantrekkelijk wordt voor toeristen – een tweede speerpunt uit de Economische Visie. In Hilversum zijn op diverse andere locaties ook grotere of kleinere sporen van de media te vinden, zoals in de Mussenstraat en op het Havenkwartier, terwijl er rond de Larenseweg een creatieve wijk zal ontstaan.

De heer Gennisse (stedenbouwkundige) legt uit dat de visie op het Mediapark in de loop van tijd gewijzigd is: van omheind bedrijventerrein toen tot een belangrijk onderdeel van de stad nu.

Om dat te kunnen creëren zijn meerdere functies nodig en vanuit die visie is er een masterplan opgesteld waarin het noordelijk deel tot werkgebied werd verklaard en het zuidelijk deel voor het publiek toegankelijk werd, met juist dáárom de vestiging van het centrum voor Beeld en Geluid op dat gedeelte.

Op een vraag van de gespreksleider naar de regie in het culturele beleid antwoordt wethouder Boog dat hij streeft naar groeiende verbinding tussen de verschillende sectoren. Tot dusver is het beleid op het gebied van cultuur heel beperkt en wordt bepaald door de huidige, vaak gesubsidieerde instellingen.

Hij wijst op de wijk Liebergen, waar diverse partijen tot een prima samenwerking kwamen. Het is belangrijk om vanuit een brede visie na te gaan wat cultuur kan doen voor de stad en wat de stad voor de cultuur kan betekenen.

Het voortouw zou de wethouder in handen willen geven van een strategisch team, dat eensgezind is over het ambitieniveau en de uitvoering van de afspraken bewaakt.

De verschillende disciplines moeten in goed onderling overleg tot uitvoeringsafspraken komen en de gemeente moet faciliterend zijn, bijvoorbeeld door mee te denken over panden die geschikt kunnen worden gemaakt voor kunstenaars.

De heer van der Wand onlangs aangesteld tot cultuurcoördinator, is van mening dat er helderheid moet komen over de vraag: waar willen we wát in Hilversum en op basis van welke identiteit? Gooiland is goed opgezet, maar niet uitgegroeid tot het gedroomde culturele centrum zoals dat ooit voor ogen stond.

Het hoofdgebouw van Zonnestraal is prachtig opgeknapt, maar tot dusver wordt een programmatische visie gemist, terwijl een complexe structuur aan bestuurslagen verdere beslissingen frustreert.

De vraag is of de gemeente Hilversum na jarenlange min of meer gedwongen zuinigheid zich nu werkelijk sterk wil maken om de regie op te pakken en de noodzakelijke dwarsverbanden te leggen.

Er moet een programmaorganisatie komen die op een stimulerende manier tot goede spreiding van een levendige culturele evenementen komt.

Over het Langgewenst merkt de heer van der Wand op, dat het een overweging zou moeten zijn hoe de invulling zich verhoudt tot de culturele sfeer van de Hilversum.

De gemeente zou haar inwoners deelgenoot moeten maken van de gedachte dat het gaat om een totaalbeeld van hun stad, en dat beslissingen worden genomen tegen de achtergrond van dat grotere verband.

Hij pleit ervoor om stevig vast te houden aan de visie die is uitgezet en om de richting alsmede de tussenstand naar de burgers toe nog eens duidelijk te maken.

Problemen met parkeren mogen niet de aanleiding zijn om bepaalde festiviteiten dan maar niet te houden, dat is een bijzaak die afleidt van de achterliggende bedoeling.

De heer den Hollander de gespreksleider noemt de verkeersproblemen een 'futiele zaak die afleidt van de richting en het totaalbeeld dat nagestreefd zou moeten worden'.

Wethouder Rensen vindt dat de verkeerstechnische kant (bereikbaarheid en parkeren) elementen zijn die juist wel bij de afwegingen behoren,

Ook stelt hij dat moet worden nagedacht over de vraag of Hilversum cultuurstad wil zijn, of een groene stad, een architectuurstad, een mediastad of een mix daarvan. Vervolgens moet de invalshoek worden bepaald van waaruit men beleid gaat maken.

Vanuit dat weloverwogen standpunt moet dan consequent verder worden geredeneerd.

Op de vraag van de heer Haselager waarom verkeer en parkeren een futiel iets is antwoordt de heer den Hollander dat in de eerste plaats een grotere samenhang zou moeten worden gedefinieerd, waarna de oplossing over het parkeren vanzelf op z'n plaats valt. Het zou een slechte start zijn als men begint met het parkeren als een onneembare berg te zien.

Wethouder Rensen merkt op dat voorkomen moet worden dat allerlei praktische zaken naar 'later' worden verschoven. Een schitterende ontwikkeling moet uiteindelijk wel letterlijk bereikbaar zijn.

Daarom is het ook nodig een juist vertrekpunt vast te stellen.

De heer van der Wand acht het heel goed mogelijk om diverse scenario's te ontwikkelen en die op elkaar af te stemmen, maar dat de visies ruimte moeten krijgen. Daarnaast moet de

regiefunctie duidelijk worden ingevuld: is er één regisseur of wordt er per deelgebied iemand aangewezen?

De kaders moeten duidelijk zijn zo ook ieders rol daarin. De interne rol van de gemeente moet versterkt worden, want op cultureel gebied is die beslist onvoldoende.

Wethouder Boog wijst op een dilemma: de vorige colleges hebben bepaald dat Hilversum voornamelijk een beheersorganisatie is en geen beleidsorganisatie. Het gevolg daarvan is, dat in de achterliggende periode veel strategische beleidsfunctie zijn weggesneden, ook op het gebied van cultuur. Als de gemeente op cultureel maar bijvoorbeeld ook op economisch vlak ambities wil kunnen uitvoeren, dan is een sterke ambtelijke organisatie nodig.

De heer Elfrink denkt dat het goed is om van buiten af signalen door te geven aan het ambtelijk apparaat.

De heer Haselager merkt op dat de wegbezuinigde ambtenaren er 5 jaar geleden nog wel waren, maar dat het beleid toen ook al niet goed werd bevonden.

De heer van der Want stelt dat het erom gaat dat het belang van goede cultuur echt gediend wordt, met voldoende steun van de gemeente om een strategievisie neer te leggen en uit te werken.

Nu zijn er teveel onsamenhangende visies op de stad.

Spreker noemt het overigens opvallend dat in Hilversum per inwoner 40% minder kunst en cultuur wordt uitgegeven dan gemiddeld in het land.

Een aanwezige heeft er behoefte aan om het brede begrip 'cultuur' nader in te vullen en om speerpunten in het beleid aan te geven die kans van slagen hebben.

Wethouder Boog noemt media, muziek en cultuurhistorie als punten binnen het cultuurbeleid, zo mogelijk in relatie met andere kunstvormen, bijvoorbeeld theater. Onlangs heeft de raad besloten om middelen beschikbaar te stellen voor podiumkunsten op bijzondere locaties in en rond de stad.

Wethouder Rensen ziet desgevraagd goede mogelijkheden tot aansluiting bij de Economische Visie.

Op dit punt mengt de heer van de Vegt (gemeentesecretaris) zich in het debat. Hij merkt op dat de suggestie wordt gewekt als zouden er tegenstellingen in het beleid zijn. Waarom moet er één grote visie voor Hilversum komen? zo vraagt hij zich af. Er zijn veel succesvolle kleinschalige initiatieven te noemen die enthousiast zijn opgepakt en tot een goed einde gebracht.

De Larenseweg betreft een integrale ontwikkeling met alle componenten die hier aan de orde zijn en vindt plaats vanuit een beeldkwaliteitplan dat in een breed kader wordt gezet. Het Filmtheater dat momenteel gebouwd wordt is een initiatief van ondernemende mensen in de gemeente Hilversum. De Natuurbrug was er nooit gekomen als er geen particuliere organisaties waren geweest die naar de overheden waren gestapt met een voorstel.

Een visie moet passen bij de maat van de stad en de realiteit moet daarbij in het oog worden gehouden.

Een te groot idealisme (inclusief grootse visies) zonder realisme zal uitmonden in een teleurstelling, omdat de plannen slechts zeer ten dele zullen worden uitgevoerd.

Kleinschalige initiatieven zijn daarentegen wel haalbaar, motiveren (groepen) mensen en kunnen tot iets moois leiden.

'Gooi die kritische mensen eruit', aldus de gemeentesecretaris, die vindt dat er vooral gekeken moet worden naar wat er wel geslaagd en goed is. Hij hekelt de steeds terugkerende kritische discussies over de lelijke dingen die er zijn gebouwd. 'Koester het goede en geef feedback aan de mensen die initiatieven nemen die realiseerbaar zijn. Negeer negatieve, kritische geluiden,' zo besluit hij zijn betoog.

De heer van Rooijen is het eens met de vorige reactie en stelt dat de discussie veel te algemeen blijft.

Hij is van mening dat samenhang op natuurlijke wijze ontstaat. Op het moment dat er een initiatief wordt uitgewerkt zal dat tot een positief olievlakeffect leiden in de omgeving.

Spreker sluit zich aan bij de wens om het kleinschalig te houden en vreest dat een discussie zoals die hier nu wordt gevoerd uiteindelijk tot niets zal leiden. Hij wil van het specifieke naar het algemene toewerken in plaats van andersom.

Een gemeente kan zich beperken tot op afstand voeren van regie, het stimuleren en sturing geven aan bepaalde ambities en visies die zich ontwikkelen vanuit een bepaalde gedachte, vraag

of aanbod. Het woord 'beleid' is in deze lastig te formuleren, omdat dat zo pluriform interpretabel is.

Mevrouw Monshouwer wijst erop dat het plan rond de Larenseweg ontwikkeld is in samenwerking met de bewoners en wil die nadrukkelijk een rol toekennen in het proces. Zij pleit ervoor om hen te betrekken bij de besluitvorming.

De heer van Velsen vraagt zich af of de hoogtepunten en goede initiatieven van Hilversum door het bestuur van de stad niet beter naar de burgers moeten worden gecommuniceerd, om de kennelijk onterechte onvrede te kunnen weerspreken. Hij adviseert de gemeente om beter uit te leggen waarom een bepaalde weg wordt ingeslagen.

Wethouder Boog kan meedelen dat dit de laatste tijd ook gebeurt. Er wordt bijvoorbeeld een monumentensite ontwikkeld waarop te zien is welke prachtige gebouwen de stad rijk is en waarop tevens iets over het monumentenbeleid wordt verteld. Het is van groot belang om de positieve kanten Hilversum te laten zien.

De heer van der Want denkt dat het verstandig is om op de goede initiatieven aan elkaar te knopen en steeds te blijven letten op kwaliteit. Uit het onlangs gehouden cultuurplatform kwam de verzoeking naar voren dat er veel versnippering is en veel ad hoc-beleid.

Ontwikkelingen dus die door de een ontplooid worden en door de ander niet worden herkend.

Dat maakt het voor de burger diffuus, zo concludeert de heer den Hollander. Zou het niet beter zijn dat één aanspreekpunt allerlei disciplines bij elkaar brengt?

Wethouder Rensen denkt dat het verstandiger is wanneer de coördinatoren van diverse disciplines regelmatig bij elkaar komen om tot voorstellen te komen. Dat werkt sneller en over dat deel van het beleid zou het stadsbestuur dan de regie kunnen voeren.

Bij het opzetten en/of uitvoeren van culturele manifestaties wordt van de gemeente toch meestal verwacht dat die financieel bijspringt. Cultuur mag dan tegenwoordig geld genereren, het levert de gemeente zelf niets op.

De heer Haselager vraagt zich intussen wel af welke rol het museum speelt op cultureel gebied.

Wethouder Boog vindt het vanzelfsprekend dat het museum een plek heeft in de culturele instellingen van de stad. Het is een prachtige ontmoetingplek voor bijeenkomsten als deze en om bijvoorbeeld d.m.v. exposities de jonge bouwkunst te promoten.

Overigens is hij in het kader van het nieuwe cultuurbeleid bezig om partners te vinden (woningcorporatie, bedrijfsleven) die vanuit andere terreinen een bijdrage zouden willen leveren aan de cultuurambities van Hilversum. Zo is de gemeente met De Alliantie in gesprek om te bekijken of er geen passender functie kan worden gegeven aan het hoofdgebouw van Zonnestraat.

De wethouder benadrukt dat er op een goede manier integraal wordt samengewerkt tussen de diverse beleidsterreinen, ook waar het de ondersteuning van culturele aspiraties betreft.

Vanuit de zaal wordt geadviseerd om ook praktisch en toekomstgericht te denken waar het de betekenis van monumenten betreft. Zo zou Zonnestraat prima gebruikt kunnen worden als kliniek voor dementie of als kleinschalige, gerichte ontwikkellocatie voor de farmaceutische industrie.

Een andere aanwezige merkt op dat er echter ook zoets bestaat als een algemeen kwaliteitsgevoel. De ontwerpen van Dudok roepen dat vrijwel altijd op. Er moet een gezamenlijke taal worden ontwikkeld rond het begrip kwaliteit, ook al zal het dan gaan over andere en eigentijdse architectuur.

Er ontstaat een korte discussie over de invulling van het begrip 'kwaliteit', die niet tot een eensluidende conclusie leidt.

Wethouder Rensen stelt dat het beroemde raadhuis nooit gebouwd zou zijn als Dudok destijds naar de burgers had geluisterd.

De heer den Hollander noemt in dit kader het volksreferendum een vloek van deze tijd. Het zijn de wethouders die stelling moeten durven nemen en voor hun zaak moeten staan, nadat zij hun oor te luisteren hebben gelegd bij de burgers die zij vertegenwoordigen.

Mevrouw Monshouwer stelt dat kwaliteit ontwikkeld kan worden en dat dit momenteel in Hilversum gebeurt door daar discussies over te voeren. De tijd is nog niet rijp om hier al een visie aan te verbinden.

De heer van der Vegt denkt dat er een soort verlangen is naar Dudok, waarbij bedacht moet worden dat hij destijds letterlijk alle ruimte had om zijn plannen vorm te geven. Die tijd komt voor Hilversum nooit meer terug.

De kwaliteit kan worden bewaakt door bijvoorbeeld zorgvuldig om te gaan met het noordwestelijk villagegebied en door het geven van nieuwe betekenis aan mooie oude panden. Er zou gezocht moeten worden naar nieuwe functies voor monumentale of anderszins waardevolle gebouwen. Zo zou het speerpunt 'zorg' in Zonnestraal een hedendaagse inhoud kunnen krijgen door er een ontwikkeling in te vestigen.

Vanuit die bevrogenheid zou moeten worden nagedacht over de kwalitatieve invulling van wijken als oost en noord. Verder bouwen in lijn met de bestaande kwaliteit dus.

Een door de aanwezigen onderschreven gedachte is, dat er wel samenhang in een wijk moet zijn, alsmede aansluiting naar de omringende woongebieden.

Een andere gedachte is, om binnen het stedelijke verband een bepaald gedeelte als geïsoleerd gebied te ontwerpen en om toch een nieuw totaalbeeld te creëren.

Daarbij moet voor lief genomen worden dat er af en toe botsingen met bewoners zullen ontstaan. Nu laten B&W en de raad zich al snel overtuigen dat iets niet kan, maar ambities moeten af en toe door weerstanden heen breken. Vasthouden aan principes, ook al levert dat lokaal protesten op. Wel moet aan de bewoners heel duidelijk worden gemaakt waarom de gekozen richting wordt ingeslagen.

De heer van Gilse merkt op dat de Larenseweg juist zo'n succes is doordat er uitgebreid over gecommuniceerd is.

Als er in een heel vroeg stadium gezocht wordt naar betrokkenheid van de bewoners zal er veel minder weerstand zijn ten opzichte van ambitieuze plannen.

Een aanwezige hoorde veel over visies en beleidskwesties, maar krijgt geen indruk van de architectonische vorm die dat zou moeten opleveren. Dat is toch het uiteindelijke doel, zo betoogt hij.

De woonomgeving is voor de burger het belangrijkste. Momenteel lijkt het uitgangspunt bij veel nieuwbouwprojecten te zijn om zoveel mogelijk mensen op een zo klein mogelijk oppervlak te stouwen, ten koste van de woonomgeving. Liebergen is een aangename uitzondering.

Mevrouw van Diest bekijkt het 'hoogteprobleem' vanuit een andere invalshoek. Hilversum is van een brinkdorp uitgegroeid tot een stad die steeds meer is verdicht en waarin steeds meer functie een plaats moesten krijgen. Delen van het vroegere dorp zijn hier en daar nog zichtbaar, wat leidt tot een grote variëteit aan stijlen en structuren. Voor nieuwe ontwerpen levert dat zowel een probleem als een kans op. Soms zijn er ook omissies, zoals het gebouw aan de Langestraat, dat zodanig verdicht moest worden dat het de stoep overkraagt.

De heer Haselager wijst op de drie torens die op het voormalige Regevetterrein zullen verrijzen en waartegen geen bezwaren zijn ingebracht vanuit de buurt.

De heer van Velsen is van mening dat ook hoogbouw goed kan worden uitgelegd. De achterliggende gedachte moet duidelijk worden gemaakt in bijvoorbeeld een streefbeeld.

Daarvoor is weer een visie nodig.

Een eerste opzet van die visie is enige tijd geleden al in de raadscommissie gepresenteerd, zo stelt wethouder Boog. De raadsleden konden zich zo een beeld vormen van de toekomstige veranderingen in de inrichting van delen van de stad en antwoord krijgen over vragen naar het 'waarom' van de voorstellen. De gemeente denkt dat er in 2008 een totaalvisie kan worden geformuleerd.

Tot slot

De heer den Hollander heeft gedurende het debat steeds de vraag naar samenhang gehoord, zowel in stedenbouwkundig als in cultureel opzicht, zodat ontwikkelingen kunnen worden begrepen. Tegelijkertijd is er een roep naar samenhang in de hele stad en tussen economie en cultuur, alsmede naar beslissingen die stoelen op een breder beleid.

Het zal nodig zijn om hierover breder en permanent te communiceren en om door middel van een goede regie duidelijk te maken wat de bedoeling is achter het beleid.

in opdracht van
Architectuurcentrum Museum Hilversum
15 oktober 2007